

Man kan hålla med Rothstein så tillvida att svenska ekonomers protester varit skyllen lara under åren. Skuld måste liggas på dem. Men den statsvetenskap-

en, så ser några av Adam Smiths centrala argument. Plus det etiskt värdefulla självändamålet: att ge utrymme för välfärd och förtjänstambeten.

är ekonomiska tankar. Egoism, i meningen utövelse av drifter och behov, är orsaksförklarad. Altruism kräver däremot en övervägande anledning för att kunna förstås (vissa kristade, till an-

ekonomiska tankar. Men även oraken vann ju sitt anseende på att inte säga för mycket. Bo Rothstein ska ha en eloge för att han inte är som de, men en sökare. *Qui cherche, il trouve.*

Germany United i med, som jag själv a der (febr 96), finns i En av aktörerna, n will (stavs så), var i

BRÄNNPUNKT

Debattledare: Johnny Flodman,
Tel 08-13 51 49, Telefax 08-13 54 40

Ett sommar-OS skulle bli ett lyft för hela Sverige

Stockholm kan utvecklas till ett kraftcentrum i en alltmer dynamisk del av Europa, skriver Bengt Sahlberg

Den svenska regeringen har alltså beslutat lämna ekonomiska garantier för ett sommar-OS i Stockholm år 2004. Det är ett välkommet beslut för svensk turistnäring och för Sverige som nation. Sverige behöver nämligen en betydligt kraftfullare marknadsföring i utlandet för att kunna vara med och konkurrera om tillväxten inom en av de stora framtidsbranscherna – turismen.

I olika utvecklingsprogram för svensk turism har pipelansat att vår profil i utlandet måste förstärkas bland annat genom att identifiera områden som lätt kan förknippas med Sverige – tex miljö, hälsa,

fred, vetenskap, idrott – och försöka få evenemang eller anläggningar med internationell lyskraft inom dessa områden förlagda hit.

Olympiska spel är genom sin internationella genomslagskraft och bredd sannolikt det enskilda evenemang som mest kraftfullt kan föra ut dessa teman. OS är med andra ord inte bara ett idrottsvenemang utan också en turistattraktion av stora mått.

Och turismen ger effekter som sträcker sig långt utöver själva turistnäringen. Man kan t ex utgå från att utländska besökare får en större förståelse för de värderingar

och synpunkter som ett land vill föra ut i olika internationella sammanhang. Det handlar också om att upptäcka och bli överraskad.

Ett talsande exempel på detta stod att läsa i en artikel i SVD den 4 februari i år. En grupp kulturpersonligheter från Taiwan hade besökt Sverige och Stockholm för första gången och om en av dessa berättades: "Li Angs första intryck av Sverige svarar helt mot vad hon hade väntat sig och hon frågar sig själv om hon kanske har sett alltför många av Ingmar Bergmans filmer. Hon hade väntat sig ett dystert land, svept i mörker en stor del av året och befolkad av människor lika dystra som huvudpersonerna i "Jungfrufröken" och "Det sjunde inseglet". I stället fann hon en vacker och ljus stad – den vackraste hon någonsin besökt – befolkad av vänliga och glada människor." Denna kvinna bör bli en mycket god ambassadör för Sverige i sitt hemland.

Ökad turism

Undersökningar visar också att besökare i ett land är mer benägna än andra att köpa landets varor, vilket betyder att ökad turism är av stort intresse för hela exportindustrin. Det är dessutom belagt att företag och internationella institutioner som planerar nya eller fortsatta etableringar lägger stor vikt vid ett lands attraktionskraft i form av bl a kulturen, miljö, fritidssysselsättningar, naturupplevelser.

Älmförför med våra grannländer satsar Sverige flera gånger mindre per invånare på internationell marknadsföring av landet som besöksmål. Men så är våra grann-

länder också betydligt dikigare på att locka utländska turister.

Vilka effekter kan vi då förvänta oss av ett sommar-OS i Sverige? Enligt kalkyler som rikarevisionsverket RRV gjort blir sista möjliga resultat ett mips på 37 miljarder kronor. Två viktiga förutsättningar för ett sådant mips är antagandet om att det råder full sysselsättning i Sverige (dvs den positiva effekten på statsbudgeten av minskad arbetslöshet uteblir) och att effekterna av marknadsföringen efter ett OS är försumbara.

I OECD-rapporten Tourism Policy and International Tourism in OECD Countries från 1995 konstateras att arbetslösheten i OECD-länderna uppgår till i genomsnitt 8,5 procent av den totala arbetskraften i länderna. Den allmänna bedömningen är att denna arbetslöshet fortsätter att stiga under de närmaste åren. I Sverige har den under perioden 1990–1994 ökat från 6,6 procent till 8,9 procent (SCB, Statistisk årsbok -96).

OECD sätter sitt hopp till tjänstesektorn. Från 1975 till 1993 ökade andelen sysselsatt i denna sektor i Sverige från 55 procent till 70 procent. Prognoser över de starkaste tillväxtbranscherna framöver pekar ut underhållnings- och upplevelseindustrin, där ju turism ingår. Besökare inom EU har också lyft fram turismen som en intressant tillväxtsektor för Sverige.

Såväl av någon anledning full sysselsättning uppnås i Sverige under perioden från till 2004 torde den svenska ekonomin vara i ett sådant utvecklingsstadium att tillstånd att Sverige inte bara har råd utan faktiskt även en skyldighet att utnyttja i-gat för att ytterligare investera i landets

långsiktiga utveckling

ett OS. Det är naturligtvis bestämdt änge mu tern av ett OS. Skul poeringer i TV-er lösningsportage m mycket stora belopp "mjuka faktorer" so företags- eller nationa men som därför inte Sverige har till ski pel Norge under en li laganda och främsta misförhållanden och i landet har fokuser misförhållanden och årgen bra grund och framtida.

Plus för Barcelona

Hur har det då gått góre av sommar-OS? senaste i Barcelona i att själva OS-budgeten samsat plus. En omrätt kronor ger i ständen joner kronor, alltså l.

Men således effekterna har visat sig avsevrt. den och regionen har OS som hövsting lyck en av de attraktiva Europa. Infrastruktur de, miljö och kultur ba siktshyning. Utländsk ösk dramatisk samt ringer visar en kraftfu

De långsiktiga vinst skickliga utnyttjande an

"Torftig debatteknik"

Kjell Nilsson, koncernchef i Trelleborg, bomsöter den 16 mars min artikel om energipolitiken. Jag förestår inte varför de som argumenterar för kärnkraften ågnar sig åt så torftig debatteknik. Borde vi inte hålla en viss intellektuell nivå på debatten, trots allt?

Kjell Nilsson hävdar att det krävs 22 500 vindkraftverk för att få fram "de 27 TWh el som Schlaug hoppas på". Jag har aldrig hoppats på 27 TWh från vindkraftverk, vilket framgår av min artikel. Tvärtom, jag skriver att siffran, som är den statliga vindkraftutredningens, är glädjefyller som inte är realistiska. Kjell Nilsson och jag har samma uppfattning i den frågan.

Det jag föreslår är 12 TWh el – vilket motsvarar drygt 2 kärnkraftverk. Kjell Nilsson vet dessutom mycket väl – vi har

diskuterat lämnat flera gånger i olika debatter – att det antal kan gälla skall byggas (22 500) innebär att man bara bygger ut små landbaserade verk.

Att bygga ut svensk vindkraft till 12 TWh årsproduktion till år 2010, dvs en ökning av produktionen med 0,8 TWh/år, motsvarar ny effekt på 6 000 MW eller motsvarande 1 200 verk à 500 kW. Givetvis ska inte alla dessa vindkraftverk stå på land. Den största utnyttjandepotentialen finns till havs.

Frågan är nu: varför föredrarna kärnkraftens förespråkare debatten? Låt os erkänna att vi har olika uppfattning, men låt os bemöta varandras argument med en viss värdighet.

BIRGER SCHLAUG

Spårkört för miljöpartiet de gröna

behandling: Johnny Flodman,
tel 08-13 51 49, Telefax 08-13 54 49

OS skulle bli ett lyft för hela Sverige

ett kraftcentrum i den alltmer dynamisk del av Europa, skriver Bengt Sahlberg

vetenskap, idrott – och försöka få
emang eller anläggningar med inter-
nellkraft inom dessa områden för-
bit.

lympiska spel är genom sin interna-
la genomsnittlig och bredd sam-
det enskilda evenemang som mest
fullt kan föra ut dessa teman. OS är
andra ord inte bara ett idrottsveve-
utan också en turistattraktion av sto-
st.

h turismen ger effekter som sträcker
ngt utöver själva turistnärings. Man
ex utgå från att utländska besökare
större förståelse för de värderingar

nik"

terat ämnet flera gånger i olika de-
r – att det antal han gör gläddande skal-
s (22 500) innebär att man bara byg-
små landbaserade verk.

bygga ut svensk vindkraft till 22
årsproduktion till år 2010, dvs en ök-
av produktionen med 0,8 TWh/år,
varav ny effekt på 6000 MW eller mot-
ende 1 200 verk à 500 kW. Givetvis ska
alla dessa vindkraftverk stå på land.
största utbyggnadspotentialen finns
sv.

gan är nu: varför fördummar kärn-
ens förespråkare debatten? Låt oss
äna att vi har olika uppfattning, men
sa bemöta varandras argument med
särskildhet.

BIRGER SCHLAUG
Språklär för miljöpartiet de gröna

och synpunkter som ett land vill föra ut i
olika internationella sammanhang. Det
handlar också om att upptäcka och bli
överraskad.

Ett talande exempel på detta stod att
läsa i en artikel i SvD den 4 februari i år.
En grupp kulturpersonligheter från Tai-
wan hade besökt Sverige och Stockholm
för första gången och om en av dessa be-
rättades: "Li Angs första intryck av Sve-
rige svär helt mot vad hon hade väntat sig
och hon frågar sig själv om hon kanske
har sett alltför många av Ingmar Berg-
mans filmer. Hon hade väntat sig ett dys-
tert land, svept i mörker en stor del av året
och befolkad av människor lika dystra som
huvudpersonerna i 'Jungfrukällan' och
'Det sjunde inseglet'. I stället fann hon en
vacker och ljus stad – den vackraste hon
någonsin besökt – befolkad av vänliga och
glada människor." Denna kvinna bör bli
en mycket god ambassadör för Sverige i
sitt hemland.

Ökad turism

Undersökningar visar också att besö-
kare i ett land är mer benägna än andra
att köpa landets varor, vilket betyder att
ökad turism är av stort intresse för hela
exportindustrin. Det är dessutom belagt
att företag och internationella institutio-
ner som planerar nya eller fortsatta etab-
leringar lägger stor vikt vid ett lands at-
traktionskraft i form av både kulturelle-
venemang, fritidssysselsättningar, naturup-
plevelser.

Jämfört med våra grannländer satsar
Sverige flera gånger mindre per invånare
på internationell marknadsföring av lan-
det som besöksmål. Men så är våra grann-

länder också betydligt duktigare på att
locka utländska turister.

Vilka effekter kan vi då förvänta oss av
ett sommar-OS i Sverige? Enligt kalkyler
som riksstyrelsen RRV gjort blir
sämsta möjliga resultat ett minus på 3,7
miljarder kronor. Två viktiga förutsät-
ningar för ett sådant minus är antaganden
om att det råder full sysselsättning i Sve-
rige (dvs den positiva effekten på stats-
budgeten av minskad arbetslöshet uteblir)
och att effekterna av marknadsföringen
efter ett OS är försumbara.

I OECD-rapporten Tourism Policy and
International Tourism in OECD Coun-
tries från 1995 konstateras att arbetslöshet
i OECD-länderna uppgår till i genomsnitt
8,5 procent av den totala arbets-
kraften i länderna. Den allmänna be-
dömningen är att denna arbetslöshet fort-
sätter att stiga under de närmaste åren. I
Sverige har den under perioden
1990–1994 ökat från 1,6 procent till 8,0 pro-
cent (SCB, Statistisk årsbok –96).

OECD stöttar sitt hopp till tjänstesek-
torn. Från 1975 till 1993 ökade andelen syss-
elsatta i denna sektor i Sverige från 55 pro-
cent till 70 procent. Prognoser över de star-
kaste tillväxttranscherna framöver pekar
ut underhållnings- och upplevelseindus-
trin, där ju turism ingår. Bedömarna inom
EU har också lyft fram turismen som en
intressant tillväxtsektor för Sverige.

Skulle av någon anledning full syss-
elsättning uppnås i Sverige under perioden
fram till 2004 torde den svenska ekon-
omi vara i ett sådant utomordentligt gott
tillstånd att Sverige inte bara har råd utan
faktiskt även en skyldighet att utnyttja lä-
get för att ytterligare investera i landets

långsiktiga utveckling genom satsning på
ett OS.

Det är naturligtvis inte möjligt att med
bestämthet ange marknadsföringseffek-
terna av ett OS. Skulle man räkna om ex-
poneringar i TV-reklam, radioprogram,
tidningsreportage m m innebär det dock
mycket stora belopp. Det finns också
"mjuka faktorer" som är svåra att mäta i
företags- eller nationalekonomiska termer
men som därför inte skall underskattas.

Sverige har till skillnad från till exem-
pel Norge under en längre tid lidit brist på
lagada och framtidsro. Mycket av ny-
hetsförmedlingen och uppmärksamheten
i landet har fokuserats på problem och
missförhållanden och en sådan situation
är ingen bra grund för entreprenörskap
och framtida.

Plus för Barcelona

Hur har det då gått för tidigare arrang-
örer av sommar-OS? Kalkylerna för det
senaste i Barcelona i Spanien 1992 visar
att själva OS-budgeten slutade på ett blyg-
samt plus. En omsättning på 13 miljarder
kronor gav i slutändan en vinst på 25 mil-
joner kronor, alltså felräkningspengar.

Men sidospekterna av Barcelona-OS
har visat sig avsevärt mycket större. Staden
och regionen har genom att utnyttja
OS som hälvast lyckats placera sig som
en av de attraktivaste regionerna i södra
Europa. Infrastruktural utbildningsväsen-
de, miljö och kultur har fått en radikal an-
siktslyftning. Utländska investeringar har
ökat dramatiskt samtidigt som besöksnä-
ringen visar en kraftfull uppgång.

De långsiktiga vinsterna av OS hade knappast
skickliga utnyttjande av OS hade knappast

Bengt Sahlberg

Artikelförfattaren
är professor
vid Institutionen
turismvetenskap
vid Mithögskolan
i Östersund.

"OS är med andra ord
inte bara ett idrotts-
evenemang utan också
en turistattraktion av
stora mått."

kunnat uppnås på något annat och mer ef-
fektivt sätt.

Vilka är då motsvarande förutsättning
ar för Stockholms del? Stockholms
Sveriges närområde kommer år 2004 att
vara fysiskt väsentligt mycket större än
dag genom Öresundsbron och genom ett
utbyggt snabbtågssystem i Europa. Några
är in på 2000-talet kommer dessutom
marknaderna i det forma östblocket eko-
nomiskt att representera en betydande po-
tential för Sverige.

Min slutsats är därför att förutsät-
ningarna för Stockholm att med rätt stra-
tégi utvecklas till ett kraftcentrum i en
mycket dynamisk del av Europa är blytn-
än på mycket länge. Ett OS kan i alla händ-
ta grad positivt bidra till en sådan ut-
veckling.

Men det är viktigt att placera in olym-
piaden i ett helhetsperspektiv och att strä-
tategiskt utnyttja den potential som ligge
inbyggd i världens i särklass största eve-
nemang. Det land och den stad som be-
glävs med ett sommar-OS måste inse att
ett liknande tillfälle inte kommer att ge
inom överskådlig framtid.